

Verzorgend Wassen:

ervaringen van cliënten thuis in beeld gebracht

'Wereldwijd in de brievenbus'

Verzorgend wassen wordt regelmatig gebruikt in de intramurale zorg. Dat is een contrast met de situatie thuis, waar het gebruik minder van de grond komt. Dit is opmerkelijk omdat de voordelen voor de zorg thuis net zo belangrijk zijn als intramuraal. Er zijn bewezen voordelen voor de cliënt, zoals de betere huidkwaliteit, het grotere comfort, minder pijn en vermoeidheid en de tijdsbesparing. Maar ook de fysieke belasting voor zorgverleners is duidelijk lager. Het is zodoende niet voldoende duidelijk wat de redenen zijn voor het verschil in inzet van verzorgend wassen thuis en intramuraal.

In dit onderzoek zijn deze redenen in kaart gebracht middels kwalitatief onderzoek op basis van interviews met cliënten en zorgprofessionals uit de extra- en intramurale zorg. Wanneer de cliënten niet volledig zelf in staat waren het gesprek te voeren, werd dit samen met een familielid gedaan. Hun mening konden zij vrijuit, anoniem en zonder enige interventie van zorgverleners geven. De interviews zijn getranscribeerd, gecodeerd en geanalyseerd met behulp van het computerprogramma MAXQDA. We vatten de resultaten kort samen en doen enkele aanbevelingen.

Allereerst bleek dat de introductie van verzorgend wassen bij de cliënt van invloed is op het gebruik ervan, maar dat de wijze van introduceren verschilt tussen de extramurale en intramurale zorg. De resultaten laten zien dat een goede introductie het gebruik altijd bevordert. Er is wel sprake van een duidelijk verschil in de wijze waarop dit gebeurt: de mate van gezamenlijkheid verschilt. In de intramurale zorg introduceert men verzorgend wassen gezamenlijk bij de cliënten in de vorm van een bijvoorbeeld een informatieavond. Extramuraal introduceert men vooral individueel, per cliënt. Dit gebeurde wel op de manier waarvan de meeste cliënten aangaven dat ze die het prettigst vinden: door middel van een gesprek met de zorgverlener: een vertrouwd en deskundig persoon.

Als tweede punt kwam uit het onderzoek naar voren dat onderling contact tussen cliënten en ook zorgverleners in de intramurale zorg een positief effect kan hebben op het gebruik van verzorgend wassen. Dit contact met andere cliënten ontbreekt in de extramurale zorg aangezien het gaat om cliënten die thuis verzorgd worden of verzorgend wassen gebruiken zonder in zorg te zijn. Wanneer men het gebruik van verzorgend wassen wil bevorderen is het dus van belang om de ervaringen onderling te kunnen uitwisselen.

Als derde bleek uit het onderzoek dat de kosten van verzorgend wassen van invloed zijn op het gebruik ervan. De professionals benadrukten dat als cliënten de washandjes zelf zouden moeten betalen ze minder gebruikt zullen worden. Dit werd bevestigd door de cliënten waarbij de meerderheid aangaf dat als ze de washandjes zelf zouden moeten betalen ze verzorgend wassen niet zouden gaan gebruiken. Wanneer men het gebruik van verzorgend wassen wil bevorderen is het dus van belang om de kosten van verzorgend wassen niet direct bij de cliënt te leggen.

De vierde conclusie draait om de bekendheid van verzorgend wassen. Die laat te wensen over. Vrijwel alle cliënten die meededen aan het onderzoek hadden nog nooit van verzorgend wassen gehoord en ook de professionals gaven aan dat de bekendheid van verzorgend wassen in de extramurale zorg een probleem is. De bekendheid zal dus moeten verbeteren wanneer men het gebruik wil vergroten.

In het verlengde daarvan is een de vijfde, vrij cruciale, conclusie uit het onderzoek dat de cliënten niet negatief waren over verzorgend wassen. Zoals aangegeven: ze kenden het niet en waren neutraal van opvatting. Na een korte introductie over verzorgend wassen in de interviews waren de meeste cliënten nieuwsgierig en gaven aan dat ze het zeker wilden proberen. De veel gehoorde opvatting dat cliënten weerstand zouden hebben tegen verzorgend wassen wordt hiermee dus tegengesproken. Dat betekent ook dat de wijze van introductie wederom zeer bepalend is. Cliënten wilden het graag proberen als proefpakketje. Zoals een van de cliënten als advies aan ons meegaf:

‘Doe wereldwijd een proefpakje bij iedereen door de brievenbus’.

EXTRAMURALE BEKENDHEID LAAT TE WENSEN OVER

Samenvattend kan gezegd worden dat wanneer men het gebruik van verzorgend wassen in de extramuraal zorg wil vergroten er meer dan intramuraal aandacht besteed moet worden aan de introductie, het uitwisselen en bespreekbaar maken van de ervaringen ermee, de kosten bij voorkeur niet (alleen) gedragen moeten worden door de cliënt en, tenslotte, dat de algemene bekendheid van verzorgend wassen gestimuleerd zou moeten worden op basis van de positieve conclusies uit onderzoek.

Uitspraak van cliënt thuis:

'Geef eerst een proefpakketje. En dan na twee weken kijken hoe de mensen erop reageren. En niet alleen voor jou en voor mij, maar voor veel mensen. Ze moeten het gewoon wereldwijd in de brievenbussen gooien. En dan later vragen stellen. Bijvoorbeeld op de televisie, of weet ik veel hoe ze dat doen. Een enquête bijvoorbeeld. En dan kijken wat de mensen ervan denken, wat heel Utrecht ervan denkt. Wel goed, niet goed. Dan de punten bekijken en laat ze daarmee aan de slag gaan.'

Drs. C.C. Heitink
info: cocoheitink@gmail.com

Master Arbeid, Zorg en Welzijn
Faculteit Algemene Sociale Wetenschappen, Universiteit Utrecht
Onderzoek in opdracht van LOCOmotion, advies en onderzoek
'Wassen zonder water?! Een onderzoek naar verzorgend wassen in de extramuraal zorg'